Култура

МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА ЗА РАЗМЕНЕТИТЕ УМЕТНИЧКИ ДЕЛА

Македонските дела на Македонците!

Вангел Наумовски, единствениот жив сликар чие дело е вратено со размената, се уште не е повикан ни да го види

КАТЕРИНА БОГОЕВА

Вангел Наумовски е единствениот жив сликар чие што дело е вратено со неодамнешната размена на осумте југо- ›венски, за исто толку македон- ı ликовни дела, размена реали- ›ана со мислење на именуван ст- чен тим, а водена од Уметничга галерија Скопје.

Гој сѐ уште не добил покана да види своето дело, вратено заед- со разменетите дела на Марти- вски, Личеновски и Димо Тодо- вски во просториите на Галери- 'а. Среќен што е во Охрид, пода- ку од скопската мешаница, за го е важно сликите да бидат меѓуѓе, во било кој дел од светот. ажно е да постојат институции и ќе се занимаваат со евидентиње и средување на ликовното орештво, тоа ни недостига во акедонија“ - вели Наумовски, тенцирајќи дека неговите слики имаат свој пат и дека никој не же да шетаат низ светот.

Актуелната размена на умет- чките дела, отвори низа праша- ı, и во изминатите десетина де- , работите кои само навидум староуваат, повторно како буме- нг се појавија, за да потсетат ка- ›в бил и е третманот на уметни- ıте од страна на државата во ıаа земја.

Министерството за култура, до- ка траеше полемиката меѓу чле- ›вите на Комисијата која ја реа- ıзираше размената и дел од ли- ›вните критичари, куратори, икари, скулптори, не реагира- е, не упати никаков гест на свое ›лкување на работите. Портпа- ›лот Оливер Шамбовски, на наше барање, вчера го изнесе ставот на Министерството, потенцирајќи ја позитивната улога која ја одиграл “Утрински весник“ во отварањето на полемиката.

Полемиката во „Утрински весник“ не понуди доволно издржани аргументи против размената на уметнички дела

“Министерството за култура во целост го поддржува тоа што го прави Уметничката галерија, односно враќањето на уметничките дела во нашата земја. Исто така можам да изразам и задоволство што се разви полемика која доведува до искристализирање на ставовите кои ги имаме ние и Уметничката галерија и воопшто јавноста. Сметаме дека уметничките дела кои што се од Република Македонија, чии што автори се од Република Македонија, треба да се наоѓаат во матичната земја. Тоа не се однесува само на сликите конкретно, но се знае и дека многу наши икони, кои што исто така се слики, преставуваат ликовно творештво, но имаат и подлабоко духовно значение, се исто така надвор од земјава. Многу археолошки предмети се исто така надвор од Република Македонија. Ние во секој момент и секогаш го поддржуваме враќањето на тие предмети. Во полемиките, имаше една изјава, не се сеќавам чија, која што вели дали за овие слики кои сега се разменуваат, биле платени средства од поранешната држава или од Социјалистичка Република Македонија, меѓутоа токму за сликите кои ги вративме наш, некоја друга држава има дадено средства, така што најбезболниот начин, сепак сметаме дека е размената на уметничките дела, дотолку повеќе што ова е практика во светот“ - изјави Шамбевски.

На прашањето дали во иднина ќе се практикува некој вид јавна расправа, консултација од поширок круг на стручни лица при реализирање на слични нови зафати во културата, тој одговори: “Министерството во никој случај не одлучи само, тоа го стори Галеријата, беше формирана комисија за тоа кои дела, за кои ќе се разменат и така натаму. Но, токму за ова што се случи сега, благодарение на “Утрински весник“, се одвиваше добра јавна расправа, но цениме дека не беа понудени доволно издржани аргументи против, што уште повеќе го зацврсти ставот на Министерството за култура за исправноста на размената на делата“.

Полемиката која се одвиваше отвори и други прашања, проблеми кои се познати и за кои постои многу теорија а малку практика. Што да се прави на пример со творештвото на авторите кои овде, во матичнава земја, со години твореле, и тука ги оставале своите дела како аманет за ширење на убавината, на културата. Дел од нивните дела се препуштени на времето со нив да прави што сака, а луѓето околу да проаѓаат и да не забележуваат дека на пример, овде во Република Македонија, во Крушево, се уште постои куќата на Никола Мартинноски а таа не се ни забележува меѓу многуте куќи споменици на културата кои во градот , како и таа пропаѓаат. За жал.

Кога сме кај Мартиноски и грижата на неговото дело, треба да се постави на пример прашањето како изгледа и кога за последен пат е реновирана галеријата во Крушево каде се наоѓаат голем број негови дела, како изгледа каталогот кој го купувате кога ќе влезете внатре. Каталогот е очаен, стар, направен десеттина години наназад, со бледи репродукции, а Галеријата не ги поседува потребните услови за чување на ова наше национално богатство. Нема соодветна греење, влажност, осветлување, а да не говориме за многу други нешта кои ги поседуваат галериите кои треба да ги привлечат туристите да влезат и да ги видат делата на доајенот на македонското сликарство за кого многумина говорат, ли говорат. Кога се прават споредбите со другите земји и се вели дека таму “размената на уметничките дела се практикува во светот“, зошто во исто време не ја спредиме и грижата за голем дел од аманетот на националните автори па да видиме дали и тоа така се практикува во светот? За овие прашања другпат, во матичнава земја за се има време.

Културно-информативниот центар

Изложба на двајца еминентни австриски сликари

Во Културно-информативниот центар во Скопје вечерва во 20 часот ќе биде отворена патувачката изложба на акварели и цртежи во факсимил принт на двајцата најмаркантни ликовни уметници од Австрија, Густав Климт (1862-1918) и Егон Шиле (1890-1918), кои ја одбележаа ликовната сцена во Виена во почетокот на минатиот век. Изложбата ќе содржи 79 изложени дела кои се сопственост на Албертина Холдингс и дел се наоѓаат во приватни колекции. Делата коишто се наоѓаат во сопственост на Албертина се најпознатите дела на оваа институција и се најбараните од страна на посетителите, стои во информацијата за оваа изложба. Печатењето на факсимилите бара највисок степен на техничка перфекција и точност, а ненадминливиот квалитет на тие принтови сведочи за висо-

...уметници на Македонија